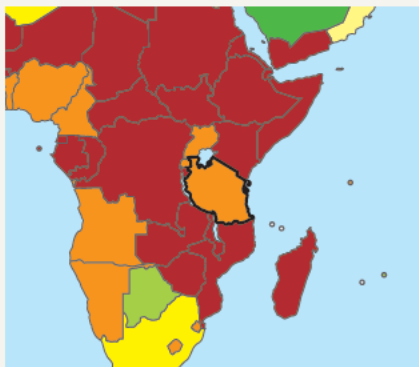

Basfakta (2023)

Folkmängd: 63 miljoner

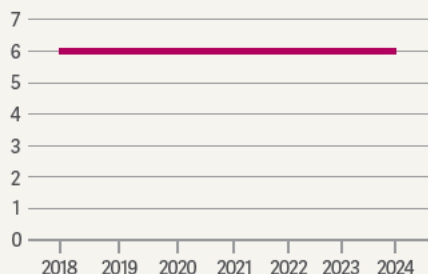
BNP, nominellt: 79 miljarder USD

BNP/capita: 1 254 USD

Landriskklasserna går från 0 till 7.
Ju lägre tal, desto bättre kreditvärdighet.

Landriskklasshistorik

Källa: EKN

Styrkor

- + Hög genomsnittlig ekonomisk tillväxt och god tillväxtpotential
- + Måttlig offentlig skuldsättning
- + Förhållandevis låg kostnad för den offentliga skulden

Svagheter

- Låg BNP/capita
- Stor jordbrukssektor innebär stor exponering mot klimatförändringar.
- Svaga institutioner.
- Svagt affärs- och investeringsklimat.

Bakgrund

Sedan 2010 har tillväxten i den tanzaniska ekonomin varit hög, i genomsnitt cirka sex procent per år. Ekonomin är relativt väldiversifierad och tillväxtpotentialen god, inte minst tack vare högt sparande och investeringar jämfört med de flesta ekonomierna på kontinenten. Makroekonomiskt och statsfinansiellt är Tanzania stabilt i ett regionalt perspektiv. Inflationen är låg jämfört med genomsnittet i regionen och räntorna har fallit betydligt sedan 2017. Den offentliga skuldsättningen visar en uppåtgående trend som andel av BNP, men i betydligt lägre takt än i många andra afrikanska ekonomier som, liksom Tanzania, har satsat på stora infrastrukturinvesteringar. En förklaring är att Tanzanias finansdepartement är förhållandevis restriktivt vad gäller extern upplåning och statsgarantier jämfört med många andra afrikanska länder. Den omfattande byråkratin har också en bromsande effekt då beslut om extern upplåning, liksom de flesta andra beslut i Tanzania, är föremål för en omfattande konsultativ process. Tack vare betydande hårdvalutaintjäning och begränsad utlandsskuld är den externa likviditeten relativt god. Tanzanias största exportprodukt är guld, vilken utgör drygt 30 procent av exporten.

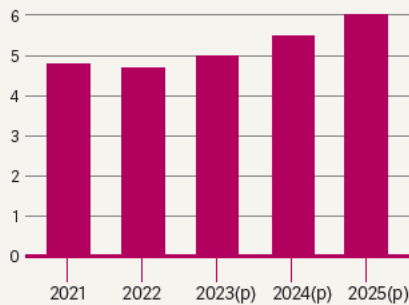
Svaga institutioner och svår affärsmiljö, inklusive hög korruption, dominerar i stället riskbilden. Tanzania har sämre institutioner än två tredjedelar av världens länder i Världsbankens Worldwide Governance Indicators (WGI) och överlag finns brister i landets administration. Den stora jordbrukssektorn innebär att landet exponeras mot klimatförändringsrelaterade risker, framför allt torka, stormar och översvämningar. Låg inkomstnivå och förhållandevis svag institutionell kapacitet innebär att Tanzania har begränsade möjligheter att förebygga dessa risker. Omställningsbehovet av ekonomin är måttligt, fränsett stora gasfyndigheter vars utvinning kan bli svårare att finansiera i framtiden. Den internationella kritiken av den oljepipeline som byggs från Uganda till hamnen i Tanga (EACOP) har exempelvis varit omfattande.

Politiken domineras helt av det statsbärande partiet Chama Cha Mapinduzi (CCM) som, tillsammans med föregångaren TANU, har styrt landet sedan självständigheten. Sedan 2021 är Samia Sulu Hassan president. Under Samia har Tanzania fått en mer aktiv utrikespolitik, affärsklimatet har blivit mindre nyckfullt jämfört med åren med f.d. president Magufuli och vissa steg mot ökad politisk frihet har tagits. Överlag väntas emellertid de politiska förändringarna vara begränsade under Samia. CCM förblir till stor del synonymt med staten och den politiska friheten är kraftigt kringskuren.

Fortsatt hårdvalutapress

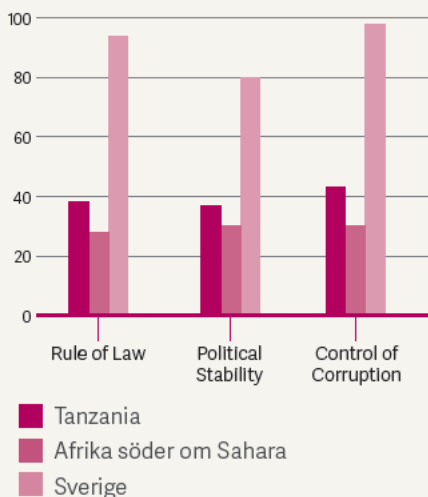
Tanzania fortsätter att gynnas av höga priser på guld och mineraler, den förhållandevis robusta makroekonomin samt den upptining av affärsklimatet som skett under president Samia. Trots det rigida affärsklimatet väntas ekonomin växa med cirka sex procent per år 2024-2026. Inflationen har ökat, vilket medförde en räntehöjning från centralbanken i april 2024, men stabiliseras på fyra procent i IMF:s prognos. Det är fortsatt under centralbankens långsiktiga mål på fem procent och en låg notering i ett regionalt perspektiv. I inledningen av 2024 gick Bank of Tanzania över till ett styrräntesystem i stället för som tidigare använda penningmängden som styrmedel för inflationen. Det nya systemet följer

BNP tillväxt (fasta priser, % per år)

Källa: IMFWEQ, Macrobond

Affärsmiljö

Ranking mellan 0 (sämst) och 100 (bäst)

Källa: Världsbanken, Macrobond

Svensk export till Tanzania

År	MSEK
2023	477
2022	478
2021	529
2020	521
2019	309

Källa: SCB

EKN:s engagemang

Kategori	MSEK
Garantier	2 396
Utfästelser	108

därmed regional och internationell standard.

Stark USD, hög global inflation och stor import till landets infrastrukturprojekt innebär att importen har vuxit snabbare än exporten under de senaste åren. Som följd stramades hårdvalutatilgången åt 2023-2024, vilket är ovanligt i Tanzania, men i linje med den övergripande trenden på den afrikanska kontinenten. Från augusti till oktober 2023 slutade banker att sälja hårdvaluta på internbanksmarknaden (IFEM), vilket innebär att Bank of Tanzania var den enda säljaren. Fallande reserver tvingade emellertid även centralbanken till ransonering, med betydligt minskad hårdvalutalikviditet i systemet som följd. Importerande företag har därmed haft svårt att säkra valuta, i vissa fall har så lite som 30 procent av fakturabeloppen kunnat täckas, vilket EKN har sett i flera affärer. Under 2023-2024 har en liten parallell valutamarknad uppstått med en premie på ca tio procent mot den officiella växelkursen. Flera faktorer talar emellertid för att hårdvalutabristen är övergående. På global nivå har inflationen börjat sjunka och US-dollar kan försvagas när Federal Reserve börjar sänka styrräntan. I Tanzania väntas bytesbalansunderskotten minska från 4,6 procent av BNP 2024 till 3,1 procent av BNP 2026, vilket till viss del är länkat till minskad import till statens infrastrukturprojekt. Den kraftverksdamm på 2115 MW som byggs i centrala Tanzania (Nyereredammen) är färdig för produktion och kräver därmed mindre import. Därutöver skall de två första delsträckorna av järnvägsprojektet SGR tas i bruk i juli 2024 enligt president Samia. Centralbanksreserven har minskat under de senaste åren men är fortsatt på en betryggande nivå, motsvarande ca 4 månaders importtäckning. Därmed finns det betydande hårdvaluta inom landet. Sedan april 2023 har den tanzaniska shillingen försvagats med cirka tio procent och rör sig friare mot den amerikanska dollarn än tidigare, vilket är positivt för hårdvalutalikviditeten.

Tanzanias statsfinanser är förhållandevis stabila, även om låga skatteintäkter samt svag planering/implementering av statsbudgeten fortsätter att utgöra långsiktiga problem. Underskotten i statsfinanserna är måttliga på knappt tre procent och den offentliga skuldsättningen väntas sjunka till motsvarande 43 procent av BNP 2026. Kostnaden för den offentliga skulden är heller inte alarmerande hög, motsvarande drygt 12 procent av budgetintäkterna. Hittills är Tanzania i fas med rekommendationerna i IMF-programmet (2022-), vilket är positivt för kreditrisken.

På det politiska planet väntas få förändringar under det kommande året. Regeringspartiet CCM kommer att vinna valet 2025, vilket sannolikt innebär ytterligare fem år med Samia som president. Det skulle i sådant fall bli den första valsegern för Samia som övertog makten efter Magufulis bortgång. Även om politiska sammankomster numera är tillåtna över hela landet (till skillnad från valen 2015 och 2020) saknas reell politisk konkurrens på fastlandet och CCM har uppenbara fördelar som statsbärande parti. Samia är emellertid inte uppenbart populär, varken hos folket eller inom det egna partiet, och utmaningar saknas inte. Trots utbyggnaden av elförsörjningen har elavbrotten avlöst varandra under det senaste året och under perioder har Dar Es Salaam dessutom varit utan vatten. Stora delar av befolkningen har drabbats av både översvämningar och torka, vilka riskerar att öka i takt med klimatförändringarna. Det finns också tecken på att korruptionen har ökat under Samias styre, vilket ligger presidenten i fatet eftersom Magufuli gjorde sig känd för att ha hårda nypor vad gäller korruption. Valet kommer sannolikt att vara fritt, men inte rättvist. På semi-autonoma Zanzibar riskerar presidentvalet att bli både kontroversiellt och våldsamt då CCM endast med svårigheter kan säkra segern. Valet 2020 kantades

av manipulation, valfusk och våld. Zanzibar har självbestämmande i frågor som inte rör unionen Tanzania och väljer egen president, vilket gör valet viktigt för CCM.

Utsikterna för landrisklassen är sammantaget svagt positiva, vilket innebär att en uppgradering till landriskklass 5 kan bli aktuell på några års sikt. För en uppgradering krävs ytterligare förbättringar vad gäller det politiska ledarskapet, affärsmiljön och den statsfinansiella situationen.

Affärsmiljön

Med president Samia har förutsägbarheten i det politiska ledarskapet ökat, skattemyndigheten används i mindre grad för politiska syften och gränshandeln har stigit tack vare förbättrade relationer med grannländerna. Regler kring arbetstillstånd för investerare och utländska företagare har också blivit mer generösa. Det innebär en större framtidstro hos företag som återigen vågar satsa långsiktigt. Satsningarna på järnvägsnätet, kraftverksdammar och transmission fortsätter. Stora investeringar kommer att göras under de kommande åren, bland annat i järnvägen Dar Es Salaam-Mwanza och en drygt 140 mil lång oljeledning till Uganda. Affärs- och regleringsmiljön i Tanzania är emellertid alltjämt svår och karaktäriseras av svaga institutioner, omfattande byråkrati och korruption. Den tioåriga trenden i WGI är i princip oförändrad, fränsett förmågan att kontrollera korruptionen där percentilrankingen har ökat från 23/100 2013 till 43/100 2022. Svårförståelig och byråkratisk skatteadministration, oklara tillståndsprocesser, bristande regelverk och rättssystem samt allmänt försvårande statlig intervention i näringslivet beskrivs som särskilt utmanande för företag. Det finns fortfarande en skepsis mot internationella företag och implementering av reglerna för lokalt innehåll i gruvsektorn är snårig. Jämfört med exempelvis grannlandet Kenya är affärsklimatet betydligt mer byråkratiskt, krångligt och oförutsägbart. Hamnen i Dar Es Salaam är ineffektiv. Trots möjligheten till sjötransporter är kostnaden för att exportera från Tanzania fem gånger så hög som från exempelvis Uganda.

EKN:s policy

EKN tillämpar normal riskprövning för statsrisker, företagsrisker och bankrisker. Det gäller såväl korta som långa risktider. För övriga offentliga risker, exempelvis ett ministerium eller en myndighet, krävs remburs, bank- eller statsgaranti.

EKN:s åtagande och erfarenhet

EKN:s engagemang utgörs nästan uteslutande av en EPC-affär för utbyggnad av järnvägsnätet på nära två miljarder kronor. I övrigt finns en bredd av mindre affärer inom gruv-, pappers-, transport- och kraftindustrin. Under de senaste fem åren har EKN utfärdat i genomsnitt drygt 50 garantier per år, framför allt ramgarantier.

Betalningserfarenheten är över lag positiv. Dröjsmålen ökade något under 2023, framför allt på grund av tilltagande hårdvalutapress, men har inte lett till skador. Aktuella dröjsmål (3,5 miljoner kr) avser främst pappersindustrin och är hårdvalutarelaterade. Fordran på 45 miljoner kr avser till största delen av två affärer

inom transportsektorn från 2015 och 2016 där gäldenären är ett mindre lokalt oljebolag. Skälet till dröjsmål och skada uppgavs vara ett kraftigt fall i försäljningen d.v.s. en kommersiell skada. EKN har även fordringar på knappt nio miljoner kronor avseende gruvaffärer från 2011-2017. EKN har haft fyra Parisklubbsavtal med Tanzania, tecknade 1986 till 1993. Inga dröjsmål eller skadeutbetalningar av politiska orsaker har inträffat sedan 1990. Däremot fick Tanzania skuldavskrivningar under HIPC-initiativet (Heavily Indebted Poor Countries) i början av 2000-talet, vilket även inkluderade Sverige.